

Gazet'a esse de 2 ori Mercuria si Sambeta, Fieca una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu séu 45 doidiaceri, or 3 galbini si 3 doidiaceri men. sunatoria. Se preavnera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari séu micl inserate se seru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fisare: publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

MONARCHIA AUSTRIACA.

Responsabilitatea ministeriala.

Impartasire facuta in numele Mai. Sale catra ambele case ale senatului imperialu in siedinti'a casei deputatiloru in prima Maiu prin D. min. Schmerling.

In momentul, in care sen. imp. incepe a pertracta pe cale constitutionala bugetulu statului pe anulu 1862 si legile finantiale ce stau in legatura cu acela si cu deosebire, candu e se se iée inainte pertractarea acelu propusetiuni ale regimului, prin care ne straduimu a acoperi lipsele statului si a regula rapórtele de bani, Mai. Sa a binevoitu a insarcina pe ministrii sei, cá se faca cunoscutu ambelu case ale sen. imperialu, cumca declararea data in 2. Juliu 1861 in casa deputatiloru: precumca ministrii pentru susutienerea constitutiunei si pentru acurat'a implinire a legiloru se recunosc si fačia cu representatiunea imperiala de responsatori, si acésta responsabilitate o iau asuprasi, s'a fostu pronunsiatu cu respicat'a aplacitare a Mai. Sale Imperatului, cumca Mai. Sa nu numai a aprobatu principiulu responsabilitatei ministriloru, cu acea marginire cumu fu elu pronunsiatu in 2. Juliu 1861, ci Mai. Sa voiesce, cá se se constateze, cumca cu recunóscerea acestui principu, intemeiatu chiaru prin darea constitutiunei, sia redicatu determinatiunea cuprinsa in scrisórea de cabinetu din 20. Aug. 1851, care suna: cumca ministeriulu eschisivu numai fačia cu monarchulu se declara de respundietoriu, si fačia cu ori ce alta auctoritate politica se scóte de suptu responsabilitate, se intielege de sine, cá intr'atata nectéza acea activitate, incatu nu se afla in armonia cu principiulu de responsabilitatea ministriloru mai susu memoratu. Mai. Sa a binevoitu a aproba, cumca la timpulu seu se va luá initiativa din partea regimului la o lege constitutionala despre responsabilitatea ministriloru, tienienduse tare de principiele pronunsiate in sedinti'a casei deputatiloru din 2. Juliu 1861.

Mai. Sa c. r. apostolica cu resolutiune preainalta din 2. Maiu a binevoitu a denumi pe secretariulu de curte la regésca cancelaria aulica Transilvana Dimitrie Moldovanu de consiliariu la acelasiu dicasteriu.

Legile dietei Transilvane din 1848.

(Urmare din Nru trecut.)

Articulu de lege III.*)

§ 1. Despre puterea nationala armata. Pentru ascurarea linistei publice se se organisese si in Transilvani'a in timpulu celu mai scurtu garda nationala, a carei o parte se va tiené in stare mobila si acést'a va trage soldu regulatu.

§ 2. Numerulu acestei garde nationale mobila, armarea acesteia, cum si a intregi garde nationale, exercitarea si rangearea ei, totuodata dispusetiunile cu privire la aplicarea ei se concredu ministeriului respundietoriu.

*) Acestu articulu III nu e confirmatu nici de regele nici de palatinulu, precumu nu s'au confirmatu nici articuli VI, VII, VIII, IX, X, XI, ci diet'a ardeléna improvisandu'i ii dete in grija ministeriului unguurescu, cá acesta se'i aplice ori cumu va sci, numai scopulu se se ajunga.

§ 3. Secuii, carii in timpulu de fačia pórtá arme, in puterea acestui articulu de lege voru fi priviti de gardisti nationali; in urmare a acestora

§ 4. Referintiele militare nelegale, care au cástatu pana acumu intre dinsi se desfiintiésa cu totul, si se dispune cá ei se reintre in drepturile civile privitóre la referintiele loru familiare si de averi, se fia supusi auctoritatiloru civile si se depinda dela acelea.

Intr'aceea

§ 5. Intre acestea impregiurari apasatóre, candu securitatea din laintru si din afara a patriei e amerintiata din tóte partile, fiindu toti locuitorii patriei indatorati cá se abata pericolulu publicu cu armele, de aceea secuimeá cáta se afla in statu efectivu (Effectivstand) cá portatóre de arme, este indatorata a milita cá garda nationala sub disciplina militara regulata, si regele si patri'a crede tare, cumca ea (secuimeá) isi va implini datorinti'a intru apararea patriei cu totu negregetulu si zelulu; se intielege inse de sine, ca acésta indatorire in form'a sa de acumu va dura numai pana candu cea mai de aprópe dieta comuna va lua mesuri in privinti'a apararii patriei. Eara pentru acestu restimpu s'a decretatu:

a) Acésta garda nationala (Effectivstand) va trage soldu regulatu atatu in timpulu servitiului, catu si cu ocasiunea exercitiului seu, eara candu va fi comandata afara din miediunile jurisdictiunii sale, atunci afara de soldulu regulatu va priimi si montur'a (imbracamintea) din midiulócele vistieriei.

b) Oficiri voru fi aplicati de aci nainte numai fi ai patriei, carii cunoscú limb'a magiara, eara acelu oficiri subalterni si superiori, carii se afla in activitate, nu se potu inse aplica pe airea, li se asigura rangulu si plat'a.

§ 6. Ministeriulu va dispune, cá corespondintiele oficiale, protocólele si comand'a se fia totu in limb'a magiara.

§ 7. Toti secuii cati sunt afara de cei din statulu efectivu armatu impreuna cu primorii, nobilii petrecatori intre densii, cum si toti ceilalti locuitori se supunu intocma la servitiulu de garda nationala, prin urmare se decreta, cá toti acestia se se prefaca fara nici o amanare in garda nationala, se se inarmesi se fia obligati a face servitiulu intocma cá toti ceilalti gardisti nationali ai tieriei.

§ 8. Ministeriulu e imputeritu, cá se ié indata dispusetiuni amesurate ideiloru conducatóre din acestu articulu de lege:

§ 9. Intielesulu celoru mai susu scrise are a se intinde preste totu asupra acelei parti a militarimii granitiare, care cade afara din secuime, pe unde sunt si auctoritati civile, eara preste cealalta, pana candu starea loru se va potea imbina pe cale legislativa si in celu mai scurtu timpu cu sistem'a constitutionala a patriei nóstre, se intinde favórea coprinsa in § 5 sub a) cu acelu adaosu, ca pe unde militarii au fostu provediuti si pana acumu cu monturu, se li se faca acea inlesnire si de aci nainte; potestatea legislativa contéza pe siguru ca acésta trupa inca va remanea cá si pana acumu credinciósa, tronulu si patriei, la care o si indatóra prin acést'a

Robotele care zacura pana acumu asupra colonizatorilor, platirea de dădăli și de bani se desființează prin această lege. *)

TRANSILVANIA. Brasiovu, 9. Maiu. Pregatirile pentru primirea adunarii generale a asociatiunii, cumu si pentru espusetiune mergu inainte. In scólele nationale sal'a cea mare se zugravesce si decorésa preafumosu, eara mai tardiu se voru intocmi si alte incaperi pentru asiediéra obieptelor, spre care scopu se denumi si unu arangeur, se luara si mesuri spre a se compune si tipari unu catalogu alu tuturor obieptelor oate se voru tramite la espositiune; deci tocma si pentru acést'a rogamu pe toti romanii si romanele, care dorescu a tramite cate ceva la espositiune, cá intru intielesulu dorintiei descoperite in eara trecuta se nu'si pregete fiacare a'si alatura lenga obieptu adres'a deplina, adica: Numele, connumele, conditiunea sociala, locuinti'a si tienutulu, pretiulu obieptului, aratarea vointiei de a'lu darui pe sam'a fondului asociatiunii, séu a si'lu repriimi in dereptu; déca obieptulu e vreunu produptu de alu naturei mai raru, mai extraordinariu, se se fáca si o scurta descriere a insusiriloru lui.

Intre acestea noi amu observatu, ca unele persóne atatu pe aici catu si mai in laintrulu tieiei nici pana astadi nu s'au potutu determiná, cá ce felu de obiepte se pregátésca pentru espositiune, din care cauza ni se si facura óresicare intrebari; eara o parte din preotimea unoru diecese astépta cá se i se dea indireptariu dela respectivulu ordinariatu.

Noi dupa cate amu publicatu pana acumu in materi'a acést'a nu aflamu altu respunsu, decatu: se tramitia fiacare ori si ce va afla cu oale; eara damele se nu mai stea la indoíela asteptandu un'a dupa alt'a, cá din manile dumnealoru tóte sunt bine priimate. Nici se'si fáca cineva scrupolu in privinti'a valorii obieptelor, ca unu lucru de 5—10 fl. póte se produca totu acelu efeltu, pe care intre alte impregiurari l'ar produce unulu de 100—200 fl.

Ne folosimu de acést'a ocaziune spre a rogá pe OO. Redactiuni, a „Telegrafulu romanu“ si a „Concordiei,“ cá se binevoíésca a informa si Ddloru pe on. publicu in direptiunea susu atinsa.

In catu pentru denumirea unoru negutiatori, prin midiu-locirea carora ar fi a se nainta obieptele de espositiune la Brasiovu, ne socotiramu asia, cá se lasamu si acést'a in alegerea publicului, se'si aléga din orasiulu vecinu pe acelu negutiatoriu, catra care are cea mai mare incredere cumca voru ingrigi de o espositiune curenda si regulata; eara acést'a alegere o potu face Ddnii membrii asociatiunii din fiacare tienutu in cointielegere cu DD. protopopi, asia catu noua de aici se ne remana numai a recomanda pe cate unu comisionariu, eara publicului ii sta in deplina voia a'si alege pe care crede a fi mai siguru. Totulu este, cá transportulu obieptelor se coste catu se póte mai puțin.

G. Baritiu.

*) E preste potintia cá citindu acesti noua §§-i ai legii III se nu te impedeai indata la mai multe puncte, in care se stravedu cause esentiale, din care inca trebuea se urmeze resboiu civilu in patri'a nóstra. Unu amestecu cumplitu de scopuri si tendintie extraordinarii se coprinde in acestu articulu de lege, pe care inse unu strainu, séu chiaru si unu transilvanu carele nu a fostu in patri'a sa pe la 1848 nicidecumu nu le va potea pricepe fara o informatiune mai de aprópe si autentica. „Garda nationala!“ Ve aduceti inse prea bine aminte, ca acést'a se intielegea numai pentru elementulu mágiaru cu celu armenescu si pentru o sama de renegati, ca numai acestora li se impartia arme. — Militarimea graniara a secuiloru? Pe candu acést'a lege se plamadea in Clusiu, adica in Juniu, secuii armati era impartiti preste o parte a Transilvaniei pe unde locuescu romani, eara macelulu dela Mihaltiu apucase a se face. — Eará despre militarimea graniara romanésca constatóre din douz regimente pedestre si 1/2 calarime husari, se nu aflamu nici o urma in acestu articulu de lege? Cauta bine si o vei afla acoperita in § 9, inse fara nume, pentruca de es. deputatulu Berzenozei, carele vorbise cu atat'a ferbintiéla in favórea regimenteloru secuiesci, nu vré se scótia din gur'a sa numele de oláh ezredék. Apoi ce cauta pasagiulu din urma, sunatoru despre iobagia in art. despre gard'a nationala? — Acestea nu le insemnamu pentru altu ceva, ci numai pentruca se invetiamu cu totii din trecutu.

Not'a trad.

Sibiiu, 7. Maiu. Deputatii la universitate adunati voru tiné mane o siediinta publica a universitatei natiunei si obieptulu dilei va fi celu mai importantu pentru comune, ad. proiectulu de principie spre regularea causei comunale in giurulu numitu sasime, ad. f. reg. Déca vre o lupta a fostu necesaria la desbaterile universitatei de pana acumu, apoi comunele, candu se voru fauri lantiurile seau cheile, prin care se se incatusieze séu mai libereze autonomi'a comunelor, fara indoíela ca dupa atata patiania voru fi fara vina espuse arbitragiului buireaucraticu. Hic Rhodus, hic salta, pentruca obieptulu acesta se tiene de competintia universitatei. Asia e? —

Clusiu. — Inaltulu gubernu regescu a pusu dupa „Korunk“ pre comitate la cale, cá se forméza in tóte satele comunale casse de acele, cumu au avutu si au sasii, de sute de ani in comunitatile lor. In timpurile aceste mai nóue se observara multe soiuri de scaderi in treab'a casselor comitatense. —

Inaltulu regescu gubernu a ordinaru, cá asiediemintele vindecátóre de ochi la Clusiu, Sibiiu, Muresu-Osiorheiu si Brasiovu se se sustiena pe spesele fondului tieiei. Cei lipsiti de mediulóce, se voru ourá in aceste asiedieminte fara plata. —

De sub colniculu Bihoriului. Mai nainte de a veni sub colniculu Bihoriului, ne abatemu din veneratiune la fruntariu. Bihoriulu e férmeculu Romaniloru dintre Partisiu, Samusiu, Crisiuri si Murasiu, pentruca de acolo au purcesu órecandu cu marire Marienii, cá se móra pentru pamentulu patriei. Astadi Bihoriulu diace ruinatu lenga Oradea-mare, care pre acelu tempu a fostu o cetate romana in floritória; inca si pana acumu s'a mai pastratu ceva din anticetate, fiinduca se numesce Oradea italiana-olacha si venetiana. (Várad-Olaszi si Várad-Velentze.) Ci de a si apusu Bihoriulu, de au si scapatu din aripi vulturii romani, mai esista si pana acumu fii cei bravi ai Bihoriulu cu pletele lor cele negre, ma esista si amintirea Bihoriului cu frunte falnica.

Dela fortaréti'a ruinata a Bihoriului spre mediadi, in departare de 12 óre, in vecinatatea munteloru celoru ageri, se estinde o orengare de codrii intunecosi, cari in scurtu se aredica in munti inalti. Muntele celu mai inaltu cu culmea sa falnica se numesce „muntele Bihoriului.“ La pótele Bihoriului, de unde se scurge si Crisiulu negru, se estinde o planitia amena, in lungime de vreo 6 óre, si in latime de 3. Totu Romanulu de pe acést'a planitia muntena, de trece pela „Gain'a“ dela Halmagiu in Transilvani'a dupa vite, ori pléca in diosu la Crisiuri cu totu soiulu de póme, vasa de lutu, feru, vite, si tóte manufacturele de bradu, precumu: scanduri, grindeie, vesi s. a. se numesce „Beiusianu.“

Beiusiulu cu tóta regiunea lui din timpurile cele mai antice, pe candu in vaile Bihoriului resunau bucinele legiunariiloru Marieni a fostu vétra curatu romanésca, si numai de pre timpurile turburóse ale principiloru calvini din Transilvani'a, s'au mai asediatu aici si alte elemente, ci numai in Beiusiu si in vreo 5 comunitati din apropiare intre Romani. Pana cu capetulu secululu trecutu Beiusiulu era de puțin insemnate pentru Romani; ci dupace s'a infiintiatu episcopatulu gr.-c. Oradanu, indata a capetatu o direptiune insemnata. Mai toti episcopii incependu dela Dragosiu au nesce urme binefacátórie in Beiusiu, fiinduca acestu opidu este scaunulu dominiului lor; ci pe toti ia intrecutu de parte nemoritoriulu Samuile Vulcanu, care inflacaratu de amórea nationala in a. 1832 depuse aici fundamentulu unui institutu romanescu de 4 clase gimnasiale si 2 normale. Acestu gimnasiu micu in scurtu apoi l'a completatu de intregu cu 6 clase, adaugandu fundatiunei de mai nainte de 35 de mii anca 40 mii m. c., asemnandu pentru fiacare profesoru cate 300—360 fl. m. solutiune anuala. In diecenulu din urma, candu se regulara de nou institutele in gimnasie inferióre si superióre, si Beiusiulu a capetatu gimnasiu superioru cu 8 clase, prin staruintiele repausatului in Domnulu episcopu Vasiliu Barone de Erdélyi, care de o data a intemeiétu si 2 clase normale catra cele 2 de mai nainte, depunendu fundatiune pentru dotarea profesoriloru respectivi normali.

In anii din urma, de candu se incumetara neamicii nostri in publicu a miciorá acestu institutu, si de candu se insoçira mai fratiesce intielegintii Romani de pe aici, onórea acestui institutu cresce vediendu cu ochii; dovéda spre acést'a este numerulu insemnatu alu tinerimei, care de pe anu in anu se urca in o proportiune fórté insemnata din tóte provinciile locuite de Romani, incependu dela Arbaros'a pana in fundulu Banatului Temesianu. Pana pe la anulu 1857 erá de comunu numerulu tinerimei totalu camu 150, éra de atunci pana acumu apropia la 250. Limb'a invetiamentului in institutulu Beiusianu, frecuentatu de o majoritate absolutu romanésca e urica cea

romanésca. Cea germana, în urmarea ordinațiilor mai noue, érase s'a primitu între studiile obligate câte cu 2 ore în clasele gimnasiale pe săptămâna. Ce se ține de cea ungara, de și de o parte institutul Beusianu nu-lu frecuentă, de catu vreo 5 însi unșurisiți, éra de alta parte de și observam cu durere, cumca limb'a romana în institutele din Ungari'a, frecuentate de unu numeru însemnatu de Români, neci se ia în considerațiune, adeca neci unu tineru neromanu nu se obliga se o invetie, ma în cele mai multe locuri neci Romanii, totusi în gimnasiulu din Beusiu se propune pe săptămâna în fiacare clasa 2 ore, pre lenga tôte, ca acestu gimnasiu e gimnasiu romanu eschisivu, unde și în 48 a fostu limb'a invetiametului limb'a materna, pana ce în alte institute nemagiare ale Ungariei a fostu cea ungara.

Despre dotarea profesorilor numai atatu avem se însemnamu, ca e de totulu desperata, mai vertosu dela 56 încóce, de candu se înlocuira cateva posturi profesoriale cu barbati de familia. Considerandu miseretatea giurului Beusianu, care'si póta bucatele dela câmpia, considerandu scumpatatea cuartireloru de 120—150 fl. pre anu, atunci salariulu anualu de 525 fl. v. a. si nemicu alt'a, care si pentru unu insu e pușinu, dar' apoi pentru o casa cu familia, ce se dicemu, însemna atatu, catu în totu anulu deficitu de 200—300 fl. Acest'a impregiurare fatala striga vindecare neamanavera, cá se nu fia constrinsi respectivii profesori a scapá în totu anulu din Beusiu, care pentru ei e numai sacrificiu; apoi déca s'ervesce omulu altariului, si nu póte custá dupa elu, atunci cine va perseverá pana în capetu?

În fine se ne abatemu pușintelu atentiunea la cursulu lucrurilor nationale. De candu s'au înlocuitu oficiolatele cu barbati dorintieloru nóstre, regiunea Beusiuului a luat o direpțiune salutaria. Poporulu, care a fostu intru atatu de patitu, de nu credea neci camesiei sale, începe a se desamagi, începe asi cunosce omenii sei, întieliginti'a sa cea adeverata si interesele sale natiunale, si ce ne debue mai multu? Numai unu cuventu dulce a resunatu, fratii mei desceptati-ve! si îndata a strigatu multimea: se traiesca limb'a! si în mai multe comunitati formandu-se protocolu, acum curgu lucrurile pe calea cea drépta; mai multe comunitati, dicu, votara imprumutulu statului pentru scolele sale comunale, si pentru înfiintia d'a academia în Beusiu.

Ci de ar întrebá cineva: pentrece nu s'a decretatu limb'a în tôte comunitatile romane, precum si în cuibu în Beusiu, numai atatu respundemu: ca nu este saltu în natura; rugin'a nu-i anca spelata, influinti'a cea neamica anca nu-i redicata; ci atatu totusi potemu spune, cumca în Beusiu e subscrisa romanimea de susu pana diosu sub protocolulu limbei romane, si póte astadi mane se va si încuviintiá; asemene curge totu lucrulu întregu alu Beusiuulu.

Dóra ar voi onoratulu publicu se scie ceva si despre diet'a din Cosdeni, precum si despre Daco-Romani'a din „Alföld“. Numai atatu avem se spunemu, cumca chiaru pe la noi este cate o léca de dieta, înse numai la omenii cei morbosi, si la cei sermani, éra ceilalti omeni nu-si batu capulu cu ea. Ce se ține de Daco-Romani'a, acea e dreptu ca s'a estinsu peste Tibiscu pana la Dunare, dupace au revoltatu Jasigii, Metanastii, înse cumca s'ar fi anesatu Jasigi'a Daco-Romaniei în diet'a din Cosdeni, despre acea vá respunde precum amu întielesu „Alföld“, ca-lu luara respectivii ablegati la trei parale.

Cate barfele facu neamicii nostri cu Daco-Romani'a acea, capeti si durere de capu; unii dicu ca neci n'a esistatu, altii e estindu numai pana la Oradea-Mare! altii pana la Tibiscu, si unii trecu pana la Dunare. Mei! dar'se scandalisédia DD-loru si în acea, déca invetia romanii în scóle, cumca terminii Daciei s'au estinsu odata pana la Tibiscu, panace nóue nu ne pasa de voru dice ei, cumca Moger'i'a cea mare s'a estinsu pana si în Schiti'a.

L a p u s i u n g. (Înceiere din Nrulu trecut.)

Apoi, cá scol'a ast'a se platesca dascalu magiaru, catechetu prot. din banii gr.-catoliciloru din tîenutu, pe ce temeiu alu dreptatei se póte pofiti? au este în tíera ver-o scóla unde pe bani prot. séu rom. cat. se se plateasca dascalu séu catechetu romanu?*) Comunitatea politica M.-Lapos cu totulu platesce spre sustienerea scolei 105 fl. v. a., înse din acesti-a dupa numerulu sufleteloru diumetate cade pe romanii gr. si rom. catolici; si acuma din 50—60 fl. cum se se pota plati“ dascalu si catechetu prot.? mai alesu de ore-ce alte comune magiare nu încurgu aice cu nemica. — Asia credu, ca ast'a

*) Pe la gimnasia numai, unde se da remuneratiune pentru limb'a romana. R.

impregiurare au luat-o în considerație si respektivele dirigatori mirene si bisericesci, de unde fuserati simpliciter reieptati cu pretensiunile neconsecuente.

Neci acea nu sta ca: „în totu anulu suntemu siliti a plati“ 105 fl., ca comun'a M.-Lapos de vóia buna a oferitu acest'a suma; — macarca la planulu radicalu alu scolei nu e neci o vorba de dascalu magiaru — si prin urmare s'a obligatu, pentru carea are acelu dreptu, ca pruncii comunali nu platescu anuatim 3—4 fl. didactru, cum facu cei din alte comune, care nu contribue nemicu spre sustienerea acestei scóle principale — si cumca nu a fostu neci o sila, dovedese si comun'a Domocoseni, carea déca nu s'a oferitu de vóia buna, nu s'a silitu, si neci nu platesce. —

Mai alesu aceste sunt, care au casianatu în multi pareri rele asupra romaniloru si póte vice-versa; pentru acea mi-amu tîenutu de strinsa datorintia a aduce lucru în cale încat-va; si numai acea e de miratu, ca cum subscritorii articolulu nepricependu lucru temeinicesce, totusi ilu publica în lume, ca despre tóta adunarea eclesiastica nu se póte supune se nu fia sciutu.

Ce se atinge de celalalte spresiuni: „erá de ocar'a inimiciloru nostri“ si „si méstecalimb'a cu cuvinte straine“, sunt de acele în care diace acoperitu principiulu separatismului, care n'a adusu neci unu bine, ci mai multu ura, de carea se apere Ddieu acestu tîenutu pacinicu.

Opiniunea-mi e acea, cá se încungiuramu totu cuventulu si fapt'a ce nasce antipathia, se încungiuramu laude de aceste cornute si împungatorie, si se ne tîenemu, înse conscientiose, de motto tierei: „egala îndreptatire si fratietate!“ —

Laurentiu Caba, preotu romanu.

AUSTRIA. Vien'a, 31. Aprile. Întrebatiunea pentru respunsaveritatea ministriloru se se fi decisu într'o conferintia de ministrii, ce se tîenù ieri determinatu, si anca intru unu plasu. — Respectivulu documentu va în scurtu.

BOEMIA. Prag'a, 29. Aprile. Boemii cei negermanisati sunt aprinsi si turbati, asupr'a a totu, ce este fiintia germana. — În tôte certele ce evinu între aceste dóue rase, se pune boemiloru germanisati întrebarea, ca de unde au venit, si cumu s'au germanisatu, si ca sunt ei germanisati în forma altuirei în coas'a pomului?

CRONIC'A STRAINA.

ROMANIA. Bucuresci, 2. Maiu. În 25. Aprile a c. s'a publicatu legea cea nóue pe presa. Prin aceasta lege pres'a este supusa unei censuri, carea seamana cá ou cu ou, cu cea din Poloni'a ruseasca! — Camer'a s'a mai amanatu pe scurtu tîmpu, care a causatu o nadusire mare politica; nemultumirea cu starea de astadi este de comunu, si déca în tier'a Romani'a, pe lenga astfelu de impregiurari are se propasiasca si adeverat'a ei libertate, se devina matura, se se astepte viitoriului celui mai nou; cumca pres'a devine servile, nu mai este nici o indoeala, si ca aceea nu aduce nici unu bine, este cunoscutu în lume. —

— (Statistic'a navigatiunei de Dunare în 1861.) Comisiunea européna a Dunarei a publicatu statisticá generala a navigatiunei pe a. 1861. Resultatele exprimate în cifre ce ne da comisiunea sunt de cea mai mare însemnatate pentru comerciulu nostru.

În miscarea constatata la intrarea Dunarei în Marea négra prin gtr'a dela Sulin'a vedemu cu cea mai via multumire, ca variatiunile dilnice a le ape în cursulu unui anu nu s'au pogoritu mai diosu de 13 picicre engleze, ear' adanci-meia gurei canalului a fostu mai totdeauna de 17 picicre. Acestu însemnatu resultatulu ilu datorimu lucruriloru de curatire si destupare a gurei Dunarei întreprinse si cu norocire sfarsite.

În cursulu a. 1861 au intratu în Dunare pe la Sulin'a 3099 corabii si au esitu 3122.

Între aceste corabii vedemu, ca acele întrebuintiate la comerciulu cerealeloru si a lú altoru produse încarcate în deosebitele porturi a le Dunarei se suie la 2859 intrate si 2883 esite.

Corabii de resboiu	18 —	17 —
Vapóre-poste	186 —	186 —
Piroscafé	36 —	36 —
	3099	3122

În tabloulu esportatiunei cerealeloru si altu altoru produse provenite din deosebitele porturi ale Dunarei vedemu importanti'a fiacarui portu. Între porturile Rava, Trocani, Calarasiu, Giurgiu, Rusciucu, Inaboli, Silistri'a, Sistovu, Izlaz, Domniti'a, Olteniti'a, Orsiova, Macinu, Iacitu, Brail'a, Galati, Reni, Saccea, Chili'a si Sulin'a, Brail'a este acelu mai însem-

natu. In anul 1861 s'au incarcatu in Brajl'a 1283 corabii, la Galati 658, la Ismailu 325, la Reni 87, la Giurgiu 82. Preponderanti'a porturilor romane pe Dunarea este dara afara de tota indoiela.

Corabiile incaroate in Rad'a dela Sulin'a sunt in numeru de 153; ear' acele incarcate in portulu dela Sulin'a 45. Sliipurile intrebuintiate in transportulu cerealeloru la corabiile de la rada si din portu au facutu 315 calatorii.

Sialurile (plute mari de catarge) esite din Dunarea pe la Sulin'a au fostu in 1861 numai 5, si acestea proveniau dela Galati si erau destinate pentru Constantinopole.

In statulu comparativu alu corabiiloru esite din portulu Sulin'a in cursu de 5 ani, dela 1857 pana la 1861, vedemu ca din anu in anu numerulu corabiiloru se totu sporesce. Asia

In 1857	au fostu	1797	corabii.
In 1858	—	2358	—
In 1859	—	2542	—
In 1860	—	3288	—
In 1861	—	2883	—

Macaru ca in 1861 se vedu esite mai puține corabii, a-ceast'a anca nu póte se arate, ca numerulu corabiiloru au inceputu a scadea; caci noi scimu, ca mare parte din granele Romaniei au remasu necoborite la scheli, in vér'a si tómn'a anului 1861, din caus'a scaderei apelor.

Corabiile naufrante in anul 1861 au fostu: 6 la gur'a St. Georgie, 1 la gur'a Chiliei; si 3 in rad'a Sulinei. Din aceste 10 corabii, 4 s'au perduto in lun'a lui Martie, 1 in Aprilie, 1 in Iunie, 1 in Augustu, 1 in Septembrie si 1 in Decemvre. Primavér'a anului 1861 a fostu dara timpulu celu mai reu pentru navigatorii ce vinu in porturile nóstre: inse comisiunea européna a Dunarei constata, ca nici unu omu n'au peritu, ci numai corabiile s'au perduto, Corabiile au fostu asigurate cumu si cargazónele lor. (Tiéranulu romanu.)

TURCIA. O scrisóre din Constantinopole arunca o icóna puçinu consolatóre despre impregiurarile din Turci'a. La a-fer'a dela Cristin'a, in Cristiti'a nu se atacara numai 600 de albanezi catolici, si dintre aceia se se fi macelaritu 300 de insi; ci dupa raporturile oficiali turcesci secrete, sunt peste 1500 atatu de turci, catu si de miriditi, pe cari ii omoríra invingatórele popóra din Muntele negru, si inca in lupta; nu prin tradare. — Popórele invingatóre strabatu, darapanandu inainte, si latiescu in Albani'a mórté si spaima. Trupele regulate anca suferira o lovitura reutatiósa, si multi prinsi pe lenga perderea de optu tanuri. Unui batalionu, care depuse armele, i se taiera nasurile; ajutóre de regimente intregi si radicarea redifloru, cari mergu la campulu bataliei, nu servescu de locu spre aceea, cá se sporésca acolo puterile de bataie, ci abea ajungu a implini desiertele sparture ale lui Omeru-Pasia, pe cari ticalósi'a, bólele, si dusimanulu lea facutu. — Mai diumetate armat'a trupelor de acolo a peritu in érn'a trecuta. In timpu ce Sultanulu, guard'a sa o imbraca „à la Zuave“, de nou, si se duse chiaru in insa'si persón'a sa, in culin'a lor, cá se cercetede bunatarea bucateloru, suferea armat'a lipsa inaintea dusimanului, de cele mai trebuintióse. — Unu transportu de mantale si de vestminte de iearna, munitiune si midiulóce de viétia fú atacatu de dusimanii resculati si fú cuprinsu peste totu, in tómn'a trecuta. Si fiindca la Constantinopole se temeau a ingrighi mai departe, debuiru sermanii soldati se suferé in pantaloni din inu, fara mantale, in cantonementele cele mai ticalóse, la unu geru de 15 grade Reom., suptu necurmatele atacuri ale dusimanului. Ei murira cu miile de tifusu, si moru anca si acuma; se vorbesce tare, ca Sultanulu va maná in loçulu lui Omeru-Pasi'a pe Selimu-Pasi'a. Sultanulu si ministrii lui se voru zebovi catva la Bruss'a, unde au plecatu. Reintórcerea anca nu e statorita. La petrecani'a lor mai ieau parte unu tunariu de rang inaltu de impreuna cu barbatii lui, societatea cea de frunte, pentru calatoritu negresitu cu scopu cá se serbedie, catu de curendu, asteptat'a scire de invingere, cu lustru. —

— Soliile se pórtu in conflictulu pe façia între Turci'a si Muntenegru pana acumu pasivu, lucru care musulmanii ilu esplica cá tieneré de parte a Europeaniloru in contr'a lor. Fuadu-Pasi'a si a sacrificatu sistem'a sa la pusetiunea sa, si numai sunt reforme de asteptatu, de catu póte celu multu in esternitatea armatei si a flotei. Aurulu suie pe di ce merge.

ITALIA. Caus'a Italiei sta pe locu. Domnulu Ratazai a adresatu prefectiloru regatului Italiei unu circulariu pentru a esplicá programulu seu politicu si administrativu si pentru a

aratá subordonatiloru sei reguli de conduita in privinti'a aplicarii acestui programu.

Domnulu Ratazai se pune între aceia, cari nu vedu vreunu periculu a intinde libertatile ce statutulu acorda natiunei si a practicá o politica de apropiere între tóte fortiele nationale, care potu coopera la liberarea patriei, sub drapelulu lui Victoru Emanuele.

„Spre acestu sfersitu, dice ministrulu, tóte libertatile constitutionale trebuie a fi protegiate in tóte manifestarile loru pane in limitele peste care ele ar esi din conditiunile ordinului publicu. Dar daca este convenabile de a dá guvernului tierii tóte fortiele vitale ale tierii, este asemenea necesariu de a reprimá tóte tentativele ce s'ar putea face pentru a'lu inlocui in oper'a ce ii apartiene lui singuru si care angajéza esclusivu responsabilitatea sa.“

Dupa aceasta ministrulu espune conduit'a ce este a se tiene in contr'a factiunelor hostile unitatii natiunale si monarchiei constitutionale. Garantiile la care au dreptu toti cetatienii nu trebuiescu denegate, dar tóte incercarile in contr'a ordinii locurile fundate pe sufragiulu natiunei voru fi reprimé cu energie.

Libertatea consciintelor, independinti'a ministeriului religiosu voru fi respectate, dar guvernulu nu va consimti nici odata cá, subt pretecestu de religiune, se se incerce a compromite drepturile dinastiei, integritatea si independinti'a statului. —

Programulu constata in urma ca cea mai mare parte din cleru fiindu pentru miscarea nationala geme de a nu se putea asocí'a pe façia.

Turinu, 13. Aprilie. Diurnalele anuciá, ca corpulu diplomaticu a fostu invitat u a insoti pe regele la Neapole. Se crede, ca toti membrii corpului diplomaticu voru accepta aceasta invitatie.

Garibaldi merge astadi la Brescia.

FRANÇA. Parisu, 13. Aprile. Se citește in Monitoriu:

„Astadi au fostu priimiti la Tuilerii Ambassadorii Japonezi

Siefulu ambasadei a pronuntyatu unu discursu prin care se felicita de conclusiunea unui tratatu destinatu a dezvoltá relatiunile între ambele tieri. Elu esprima dorinti'a de a fi condusu in Japoni'a pe unu bastimentu de resbelu francesu.

Imperatorele a respunsu ca este ferice de a vedea pe representatulu imperatorelui Japoniei. Spera ca tratatulu va produce rezultate favorabile. Nu se 'ndoesce ca siederea loru in Françi'a va da ambassadoriloru o idee justa despre marirea natiei francese. Primirea ce vi se va face, adaoga elu, libertatea de care va veti bucurá, Ve voru convinge ca hospitalitatea este un'a din cele dintiiu virtuti a unui populu civilisatu. Ve voiu tramite cu placere in Japoni'a pe unu bastimentu de resbelu. Impreuna cu suvenirele voiagiului D-vósta la Europ'a veti duce si asigurarea dorintiei mele de a intretiene cu Japoni'a relatiunile cele mai amicale.

NAI NOU. „H. Z.“ impartasiesce, cumca in. r. gub. trans a reieptatu representatiunea universitatiei natiunei sasesci din 28. Martiu, care recomanda primirea operatului comisiunei de 7 si impartirea Transilvaniei dupa nationalitati. Presedintele gubernialu conte Creneville, v.-presedintele Pop si consiliarii guberniali Ed. Herbert si Phleps au fostu pro, ear' ceilalti contra. Acestu pasu semnalisédia pusetiunea inaltului r. guvernulu catra constitutiunea imperiala catu de bine.

In Bucuresci a capatatu firm'a Joane Poliechronadi & Comp. concesiune pe 30 de ani pentru a formá o banca nationala romana prin actii cu mai multe filiale.

Printiulu Meternich, solulu austriacu la curtea din Paris a priimitu respunsu dela ministrulu Françiei, cumca politic'a lui Napoleonu façia cu Rom'a nu s'a schimbatu intru nemic'a.

Cursurile la Bursa in 9. Maiu 1862 stá asia:

	Baz. azcr.	op. xp.
Газини ампертеми	6	26
Азгсвргъ	130	15
Londonъ	131	65
Ампрзмстзъ национал	85	10
Облигацїи металїче ехт de 5 %	72	30
Акциї на банкзл	856	
„ кредитзл	221	40